

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Godfrido, Hvivs Monasterii Abbate XXIX. qui præfuit annis 7. & de variis
gestis illius temporis in Alemania.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Episcopus Spirensis capitur in Sira.
 Episcopi Eisterensis, Spirensis, Augustensis, Herbipolensis, Bambergensis, Hildeshemensis, & Wormatiensis, cum alijs multis abbatibus, praepositis, decanis atque presbyteris, qui multa & varia in negotijs ecclesiasticis vtilia statuerunt. Soluta consilio, cum vnusquisque suo proficisceretur itinere, Gerhardus praepositus Traiectonensis, filius Euerhardi comitis de Katzenelenbogen, Fridericum episcopum Spirensis in via iuxta villulam quae prope Mogonum sita (Kesterbach nominatur) cepit, captiuumque abduxit, quousque interueniente concordiae pacto dimissus ab eo fuit.

MCCXCIII.

Wormatia concremata.
 Anno Craffonis II. dominicae autem natiuitatis 1293. Wormatia: ciuitatis magna pars denuo incendio horribili conflagrauit.

Simon obiit.
 Eodem quoque anno in die sancti Othmari abbatis, obiit Simon episcopus Wormatiensis, & in monasterio Schonaugiensi sepultus est. Quo mortuo in successorem electus fuit Gerhardus filius comitis Hirsuti, vulgariter dicti Rugraff: qui priusquam confirmari posset, Apostolica sede vacante imatura morte praeventus est. Post hunc electus fuit anno sequenti Euerhardus de Stralenberg, qui praefuit decem mensibus dumtaxat, & mortuus est.

Adolphus rex.
 Eodem quoque anno Adolphus rex Rom. nouus, exercitum duxit contra Marchiones Miinenses, ipsamque marchiam Romano imperio subditam fecit, atq; cum suis principibus obedientem. Inter Philippum regem Gallorum, Eduardumque regem Anglorum, hoc ipso anno bellum quod aliquot annis cum ingenti amborum clade durauit, initium sumpserat, non sine multorum sanguine.

Euerhardus comes Wirtemberg.
 His etiam temporibus Euerhardus comes de Wirtemberg cum Alberto Austriae ducis sentiens, Adolphum regem Rom. persequitur, multa illa damna inferens, multaque recipiens illata. Comes iste Euerhardus homo quietis impatiens, amator belli, semper in motu, semper inquietus, cum omnibus regibus, qui suo tempore Rom. gubernabant imperium contentiones habuit: omnibus infestus, omnibus rebellis & contrarius fuit. Rudolpho primo confederatus quatuordecim comitibus (sicut supra diximus) rebellauit. Postea persequenti Adolphum, duci Alberto firmissime adhaesit. Deinde mortuo Adolpho, non minus Alberto contrarius erat, quam alios ante eum reges pro viribus fuerat persequutus.

Craffo obiit.
 Anno praenotato moritur Craffo huius monasterij Hirsaug. octauus & vigesimus abbas, anno regiminis sui II. completo, vir quidem suo tempore bonus, sed antiquis patribus zelo & feruore monasticae integritatis minime comparandus, quippe qui collapsam regularis disciplinae obseruantiam & reperit & dimisit.

DE GODFRIDO, HUIUS MONASTERII ABBATE XXIX.
 qui praefuit annis 7. & de varijs gestis illius temporis in Alemania.

Godfridus abbas 29.
CRAFFONE venerabili abbate mortuo atque sepulto, ad electionem noui pastore fratres huius monasterij ad locum capitularem conuenientes, praemissis orationibus consuetis, maturum inter se coeperunt habere tractatum. Qui tandem post multa consilia vnanimiter elegerunt Godfridum venerabilem senem, qui longo tempore custodis officium tenuit, natione Sueuum, honestis secundum seculam parentibus ortum, qui a Friderico episcopo Spirensi confirmatus, & ex more benedictus, in ordine abbatum huius monasterij nonus & viceimus, praefuit annis 7. Erat autem homo magnae staturae & elegantis personae, de militari genere procreatus, in agendis promptus & idoneus, ingenio subtilis, consilio cautus & prudens, eloquio disertus, actione praecipuus, vita & conuersatione maturus. Collapsam regularis disciplinae obseruantiam libenter ad pristinum integritatis suae statum reduxisset, sed obliuiscens sibi monachis iam dudum in laxitate consuetis, ac malicia temporum reclamante, sanctum reformandi propositum debito mancipare affectui non potuit. Occasione tamen huius voluntatis multas rebelliones & molestias eorum sustinuit, qui cum esset vir prudens, omnes consilio facile superauit.

MCCXCIII.

Celestinus papa.
 Anno eius primo currente, qui fuit dominica natiuitatis 1294. posteaquam sedes apostolica biennio, & ferme quatuor mensibus vacasset, diuina tandem (vt credebatur) ordinatione, in papam fuit electus Celestinus quintus, eremita, sub regula S. patris nostri benedicti profectus: a quo Celestinorum ordo sumpserit initium, vir sanctissimae conuersationis, Petrus ante pontificatum vocatus, qui praefuit mensibus tantum 5. & renunciauit papatu.

Tritus

Opus
Histo

patui. Cui successit Bonifacius 8. & præsuit annis 8. mensibus 9. diebus 17. cuius machinatione Celestinus resignauerat.

His quoque temporibus magna inter Philippum regem Franciæ & Eduardum regem Angliæ dissensio fuit suborta, cuius occasione atrox bellum inter ipsos committitur. Rex Angliæ Adolphum de Nassau, regem Rom. pro centum millibus argenti marcis ea conditione in auxilium vocat, vt diuisa inter principes imperij pecunia, communi suffragio ei contra Francos assisterent. At vero rex Adolphus acceptam pecuniam, in proprios usus contemptis principibus retinuit. Vnde ab eis quoque spretus, seruare promissa regi Anglorum non potens, magnam confusionem incurrit.

Bonifacius 8.

Rex Francorum.
Rex Anglorum.
Rex Romanorum.

MCCXCV.

Anno sequenti, qui fuit Gotfridi abbatis 2. dominicæ autem natiuitatis 1295. indictione 8. Albertus dux Austriæ filius Rudolphi quondam Imperatoris, regnum ambiens Rom. Adolphum regem totis viribus persequitur, multa inferens ei damna. Quem cum rex priuare ducatu statuisset, principum illi adhaerentium terrore victus, propositum mutare compulsus est.

Albertus dux Austriae
Adolphum regem persequitur.
Siphridus Comes Muentensis dolo captus.

Eodem anno Siphridus archiepiscopus Colonienfis post septennium suæ captiuitatis, multo tamen pretio de manu comitis Montensis liberatus est. Non diu postea idem archiepiscopus arte & industria vsus, contra iuramentum fœderis, ipsum comitem nil tale metuentem cœpit, & duro carceri vsque ad mortem mancipauit. Captus autem comes, & in maxima afflictione detentus, omnia se redditurum archiepiscopo quæ ab eo extorserat, maioraque pro sua liberatione additurum liberaliter ac sponte pollicitus est: sed à potestice non fuit exauditus, quin potius impropèrante tale responsum ab illo recepit. Habet S. Petrus, quo sine tuis rebus, promissis suos enutriet famulos, ideoque me viuente non dimiteris, sed mortem in carcere subibis, discesque quemadmodum archiepiscopum debeat tenere captiuum. Itaque comes in custodia moritur.

Eodem etiam anno Ioannes dux Brabantia in hastiludio occisus est.

MCCXCVI.

Dux Brabantia.

Anno Gotfridi abbatis 3. dominicæ natiuitatis 1296. obiit Manegoldus episcopus Herbipolensis, cui Andreas de Gundelsing succedens, præsuit annis 22. qui & ipse multas contentiones habuit cum ciuibus suis, à quibus varias iniurias suscepit.

Andreas fit episcopus Herbipolensis.
Florentius comes Hollandia occiditur.
Wilhelmus.

Eodem anno Florentius, comes Hollandiæ, anno regiminis sui 42. à suis traditus, in manus aduersariorum crudeliter occisus est, 5. calendis Iulij: cui successit Ioannes filius eius, qui in vxorem duxerat Elisabeth filiam Eduardi regis Anglorum, de qua liberos non suscepit, rexitque Hollandiam duntaxat annis tribus, & mensibus sex, multaque bella & prælia commisit.

Eodem quoque anno Bonifacius papa 8. Ioannem episcopum Traiectensem ad ecclesiam Tullensem transtulit, & Wilhelmum de Mechlinia natum, causarum in Romana curia auditorem, in eius locum pontificem ordinauit, qui præsuit annis 5. in tribulationibus & bellis multis, tandemque in bello fuit occisus.

MCCXCVII.

Anno Gotfridi abbatis 4. qui fuit dominicæ natiuitatis 1297. Ioannes comes Hollandiæ, magno suorum ac Selandinorum congregato exercitu, intrauit Phrysiam, & 6. calen. Aprilis conferto cum Phrysiis prælio, iuxta Alekmariam, 4. eorum millia interfecit, Phrysiamque sibi subiecit.

Phrysiæ occisi.

His quoque temporibus Adolphus rex Romani imperij, multas in terra calamitates & dissensiones inter pacem habentes, eius namque iussu Hermannus comes de Geroldebeck, & quidam alius comes præfecti prouinciales in Alsatia constituti, Conrado de Lichtenberg Argentinensi episcopo, cunctisque Alsatiæ populis nimium molesti, multas iniurias, contumelias & damna intulerunt. Vnde ad impatientiam prouocati, prædictus episcopus, ciues quoque Argentinenses, comites de Lichtenberg, comites de Ochsenstein, Landgravius Alsatiæ, comes de Friburgo, comes de Zveibruken, & comes de Holoche, cum multis alijs principibus, comitibus, nobilibus ac populis, contra Adolphum regem vnanimiter conspirarunt: eiusque mandatis & iussionibus contemptis, omnia quæ aduersus eum potuerunt, vbique terrarum agere cœperunt. Nec destiterunt à cepto proposito, quousque multis principibus in eandem sententiam accedentibus, cum à regno tandem deponentes, vita simul & honore priuarunt, vti suo loco dicemus.

Adolphus rex Rom.
Conspiratio principum contra Adolphum.

MCCXCVIII.

Anno Gotfridi abbatis 5. qui fuit dominicæ natiuitatis 1298. obiit Siphridus archi-

*Wichboldus
dux fit ar-
chiepiscopus
coloniensis.*

episcopus Coloniensis in ecclesia Bonnensi sepultus, cui successit Wichboldus maioris ecclesie decanus & praefuit annis ferme 4. quem Bohemundus archiepiscopus Treuerensis senio morboque grauatius, mox in coadiutorem suum assumpsit.

*Albertus
dux Austria
vocatur ad
imperium.*

Eodem anno cum rex Adolphus imperium extenuaret, discordias & bella nutrit, populumque tributis insolitis grauarer, foueretque praedones & oppressores pauperum, principesque contemneret: Gerardus archiepiscopus Moguntinus, cum certis alijs principibus, Albertum Austriae ducem ac comitem de Habsburg, filium Rudolphi quondam regis Rom. ex Austria ad Moguntiam euocauit, promittens eum abrogato Adolpho in regem Rom. eligendum. Quibus cognitis dux Albertus cum maximo suorum exercitu venit ad Rhenum, cui principes Alsaciae & comites supradicti, vna cum Euerhardo comite de Wirttemberg, cum magno exercitu apud Argentinam occurrentes auxilium contra Adolphum promiserunt. Argentinenses autem quatuor ei millia pugnatorum in auxilium dederunt, tam equitum quam peditum, qui cum apud Friburgum, cum magno honore suscipientes, Argentinam deduxerunt. Audiens haec Adolphus rex, mox Rubia cum obfide vallauit, sed infecto negotio discedens, in ciuitatem Spirensis se contulit, rei nouae praestolaturus euentum. Interea dux Albertus cum exercitu magno ducum, comitum, nobilium & militum ex Austria, Bohemia, Vngaria, Suecia, & Alsacia congregato, comitantibus cum episcopo Constantiensi, episcopo Argentinensi, prouinciali comite Alsaciae, alijsque praeuocatis comitibus, nullo resistente, venit ad Moguntiam: ubi Gerardus archiepiscopus Moguntinus, Wichboldum electum Coloniensem, cum alijs quibusdam principibus congregatos reperit. Ibi ergo in vigilia natiuitatis S. Ioannis Baptistae, principes Adolpho rege, propter graues excessus a regno per sententiam depositi, ipsum Albertum ducem, in regem vnanimiter elegerunt, eique fidelitatem, obedientiam & assistentiam contra quoscuque aduersarios promiserunt. Quibus in Moguntia cum magna solennitate peractis, Albertus rex nouus cum vniuerso exercitu suo transfuit ad Alziam oppidum, in medio itinere a Wormatia ad Creutzennach constitutum, ipsam praeter castellum totum destruens, ibidem fixis tentorijs reledit contra Adolphum regem pugnaturus. Interea rex Adolphus audiens se regno priuatum, & Albertum a principibus electum, animo consternatus est, & congregans magnum exercitum pugnatorum ex ciuitatibus sibi fidelibus, Spira, Wormatia, Oppenheim, Franckofordia: vna cum principibus suis, Rudolpho videlicet comite Palatino ac Bauaria duce genero suo, comite quoque de Isenburg, comite de Spanheim, comite Hirsuto, & multis alijs in Oppenheim se contulit, & diebus decem, auxilia amicorum quibus scripserat expectauit. Verum diebus decem uolutis, antequam promissa venirent auxilia amicorum, mox impatiens, in consilio & nimis praecipitanter contra Albertum viribus impar, ad bellum inter villam Gillenheim dictam, & coenobium monialium Rosendal, non procul ab agro Vvormatiensi processit: ubi conferto praelio acriter pugnatum est, & multi ab vtraque parte ceciderunt. Ipse quoque Adolphus rex manu propria fortissime pugnavit, cui cum victoria iam accedere videretur, sui fugere coeperunt, qui desertus in medio aduersariorum, in eodem loco fuit occisus, & filius eius captus, comes quoque de Isenburg, in eius parte capitaneus fortissimus, fuit occisus cum alijs multis. Otto quoque comes de Ochsenstein capitaneus Alberti premus ibidem cecidit cum sexaginta comitibus, & nobilibus terrae praecipuis. Corpus autem occisi regis Adolphi, in praefato monasterio Rosendal fuit humatum vsque ad tempora Henrici regis de Lutzenburg: cuius praeepto, Spiram cum honore delatum in sepulchris regum locatum est. Sunt qui scribant, omnes eos qui contra Adolphum regem conspirauerunt, mala morte, diuina vlciscente gratia iniuriam eius, periisse. Nam Albertus ipse regni vsurpator, a fratris filio fuit occisus, sicuti suo loco dicemus: comes de Holoach, & comes de Ochsenstein similiter fuerunt occisi. Archiepiscopus Moguntinus super scellam sedens, in opinata morte sublatum est. Comes Gemini pontis, in ripa Gliese dicta, fuit submersus. Conradus episcopus Argentinensis, ante Friburgum a quodam rustico gladio interemptus. Comes de Liningen phreneticus & varijs calamitatibus miser factus est. Caeterique peno omnes simili itinere perierunt. Albertus autem victor euadens cum principibus suis, ad ciuitatem Aquensem proficiscitur, & ibidem a Wichboldo Coloniensi archiepiscopo in regem Rom. coronatur, regnavitque annis 10. vxorem habuit Elisabeth filiam Meinhardi ducis Carinthiae, de qua genuit filios sex, & filias quinque. Primogenitus fuit Rudolphus rex Bohemiae. Secundus Fridericus dux Austriae, qui contra Ludouicum Imperatorem quartum fuit electus, vt infra dicemus. Tertius fuit Lupoldus dux Carinthiae ac Stiriae. Quartus fuit Henricus dux, qui habuit vxorem Elisabeth filiam comitis de Vircen-

*Adolphus
rex Rubia
cum obfide.*

*Adolphus
deponitur.*

*Albertus
eligitur.*

*Alziam de-
struitur a
rege Alber-
to.*

*Rudolphus
comes Pa-
latinus.*

*Bellum in-
ter duos re-
ges commi-
tatur.*

*Adolphus
rex in pra-
elio occidi-
tur.*

*Rex in Ro-
sendal sepe-
litur.*

*Mors con-
spiratorum
peffima.*

*Albertus
consecratur
in regem.*

*Proles Al-
berti.
Filij regis
sex.*

30 per ar-
30 fiafti-
Wich-
na of-
loan-
cane-
qui re-

30 funda-
Post-
stulat-
tus, T-
eti A-

30 scopu-
succes-
tiam
tus ad

30 benna-
mine-
Chri-

mus r-
appel-

40 lem, si-
helmi-
tam si-

40 liam,
miten-
Marga-
Maria-
nem, n-
no vac-

50 plenar-
institu-
vt pro-

50 puli m-
merab-
nulla

qui tu-
abbas-
Tanta-
vrben-

Vir-

Virnenburg. Quintus fuit Albertus dux, qui fundauit monasterium in Gimeneo, per quem linea ducum continuatur. Vltimus filiorum fuit Otto dux, qui habuit vxorem Elisabetham filiam ducis Bauariæ. Filiarum prima Agnes nupsit Andream regi Vngariæ, & post eum duci Vratislaviæ. Secunda, Elisabeth nupsit Friderico duci Lotharingiæ, cui peperit Rudolphum, qui patri in ducatu successit. Tertia, Anna nupsit Hermanno Marchioni Brandenburgensi. Quarta fuit Catharina, quæ desponsata fuit Henrico Lutzenburgensi regi Romanorum, quo ante nuptias mortuo nupsit Ruperto regi Apuliæ. Quintam vero & vltimam eius filiam Guttam nomine, vxorem duxit Vdalricus comes de Oetingen, vir strenuus & bellicosus.

Filia regis Alberti fuerunt quinque.

10 Hoc ipso anno quo Albertus in regem Rom. fuit electus, ciuitas Colonienfis, quæ per annos septem, menses totidem ac dies nouem, excōmunicatiōni ac interdīcto ecclesiastico subiacerat, propter lites & dissensionē cum Siphrido archiepiscopo habitas, Wichboldo successore eius consentiente: à Bonifacio papa octauo, fuit absoluta, & diuina officia denuo celebrari in ea permiffa. Eodem quoque anno 5. calendas Aprilis, obiit Ioannes secundus, monasterij mei Spanheimensis nonus abbas, cui Dietlibus quondam cancellarius Ioannis comitis de Spanheim successit, præfuitque annis 10. & mensibus 6. qui regularis disciplinæ obseruantiam quasi penitus collapsam denuo renouauit.

Colonienfis ab interdicto soluta.

Ioannes abbas.

20 Eodem anno 5. iduum Nouembris, obiit Bohemundus archiepiscopus Treuerensis, qui castrum Numagen, prope Tritenheim villam natiuitatis meæ, circa Mosellam, à fundamentis de nouo construxit: sepultus in Hemelrad, monasterio Cisterciensis ordinis. Post quem Dietherus de Nassau frater Adolphi quondam regis non electus, neque postulatus, sed in odium regis Alberti à papa Bonifacio octauo in archiepiscopum ordinatus, Treuerim misit, & præfuit annis ferme 8. Fuit autem ordinis Prædicatorum, qui etsi Alberto semper fuerit contrarius, nihil tamen potuit.

Bohemundus archiepiscopus Treuerensis obiit.

Eodem quoque anno, in vigilia sancti Iacobi Apostoli obiit dominus Emicho episcopus Wormatiensis, in maiori ecclesia, sub habitu (vt ferunt) monastico sepultus, cui successit Eberuinus de Kronenberg, præfuitque annis tribus & mensibus 9. qui ad instantiam ciuium suorum consensit, quod de communitate viri sedecim, ad consilium senatus admitterentur, quod antea non fiebat.

Emicho obiit.

30 Eius temporibus cœnobium monialium ordinis Prædicatorum, quod dicitur Lebenau, extra muros ciuitatis Wormatiensis iuxta Nuhusen, per quendam ciuem nomine Iacobum Engelmarum fundatum est, & bonis necessarijs pro sustentatione famularum Christi abunde prouifum, ipsaque fundatio per eum confirmata est.

Monasterium Lebenau fundatur.

MCCXCIX.

Anno Gotfridi abbatis sexto, qui fuit dominicæ natiuitatis millesimus ducentessimus nonagesimus nonus, Bonifacius papa octauus, hæresin eorum qui se Fratricellos appellabant, damnauit, & vbique funditus destruxit.

Hæresis Fratricellorum damnatur, Ioannes comes Hollandia obiit.

40 Eodem anno, 4. calendas Nouembris, obiit Ioannes comes Hollandiæ apud Harlem, sine liberis. Quo mortuo, Ioannes comes Hannoniæ filius Adelheidis sororis Wilhelmi quondam regis Rom. iure propinquitatis ducatum assumpsit, Hollandiamque totam suo dominio coniunxit: qui vxorem duxerat Philippam comitis Lutzenburgensis filiam, de qua genuit Ioannem primogenitum, Wilhelmum successorem Hollandiæ comitem, Ioannem dominum Bellemontis, Henricum Cameracensis ecclesiæ canonicum, Margaretham comitissam Atrebatensem, Adelheidem comitissam Claremontensem, Mariam comitissam de Burbon, & Mechtildem comitissam de Nyede. Contra hunc Ioannem, rex Albertus conuentum principum habuit, asserens comitatum Hollandiæ Romano vacare imperio, quem tamen ei principum consilio in feudum concessit.

MCCC.

50 Anno Gotfridi abbatis 7. dom. autem natiuitatis 1300. Bonifacius papa 8. iubileum plenariæ remissionis & indulgentiæ omnium peccatorum à poena & culpa primus Rome instituit, quem ad annos centum denuo celebrari mandauit. Res prius inaudita & noua, vt pro huiusmodi indulgentiis priori anno per vniuersum orbem denunciatis, tanta populorum multitudo ex omni Germania Romam proficisceretur, vt infinita penitus innumerabilisq; videretur. Et ex eo tempore Iubilæi vsus in ecclesia Romana esse cepit, cuius nulla prius ratio fuit. Inter multos autem principes, episcopos, abbates, aliosque prælatos, qui tunc Rom. petebant, etiam Gotfridus huius monasterij Hirsaug, nonus & vigesimus abbas, cum certis fratribus, illo pro gratia Iubilæi profectus est sub spe mercedis æternæ. Tanta autem ipso anno vndiq; multitudo hominum Romam venit, vt vix incedere per urbem amplam quidem & vastam liceret.

Annus Iubilæi à papa instituitur.

Gotfridus abbas Romam profectus.

S

Albertus intravit Gelriam.

Eodem anno Albertus rex Rom. in manu valida intrauit inferiores partes Alentianæ, animo & intentione debellandi Ioannem comitem Hannoniæ, qui Hollandiam (sicut diximus) occupauerat. Cumque ad Nouiomagium Gelriæ oppidum peruenisset, tales per omnem regionem fecit literas diuulgari: *Nonerint vniuersi quod Albertus rex Rom. semper inuictus vacantem Hollandia principatum, Romano potenter incorporauit imperio, quem Carolus Imperator olim Magnus Theodorico comiti donauit in feudum.* Audiens autem Ioannes regem contra se cum exercitu venturum, multitudinem armatorum maximam congregauit. Cuius animositatem simul & fortitudinem rex veritus, cum eo pacem iniit, mediante archiepiscopo Colonienfi, & ei Hollandiæ comitatum in feudum ab Imperio semper accipiendum concessit.

Gotfridus huius loci abbas obiit.

Anno quoque prænotato, adhuc iubilæo Romæ durante, obiit dominus Gotfridus huius monasterij Hirsaug. abbas 29. anno regiminis sui 7. ætatis autem 68. vir bonus, maturus & prudens, qui honeste satis vtiliterque præfuit.

DE HENRICO SECUNDO, HUIUS MONASTERII ABBATE 30. qui præfuit annis 17. & de varijs gestis suis tempore.

Henricus abbas 30. eligitur.

MORTUO autem Gotfrido abbate atque sepulto, conuenientes in vnum fratres pastore viduati, in termino adhuc per priorem & seniores constituto, post multa consilia varioque tractatus, tandem in abbatem huius loci 30. vnanimiter elegerunt Henricum cuius nominis secundum: qui confirmatus & ordinatus (vt moris est) per Fridericum de Bolandia episcopum Spirensis, huic monasterio male præfuit annis 17. tandemque iubente Ludouico Imperatore 4. deponitur, propter vitæ deformitatem, & substantiæ monasterij profusionem, quemadmodum suo loco dicemus. Fuit autem natione Sueuicus, honestis parentibus ortus, qui cum esset annorum duodeuiginti, sub Volando abbate monachus factus est, homo quieti & ocio deditus, verbis ad quælibet paratus ac promptulus, opere & actione tardus ineptusque. Ordinatus autem abbas, licentiose conuersari in omnibus mox cœpit, ocioque & inertia deditus, rem familiarem vna cum regulari obseruantia turpiter negligens, pene ad nihilum reduxit. Statum enim huius monasterij temporalem, quem in bonis conditionibus reperit, in malis officio cedens tandem dereliquit. Multa namq; bona monasterij impignorauit, multa vendidit multaq; sine consensu subditorum occulte alienauit, ac precium suis cõsanguineis leuibufq; personis partim donauit, partim inutiliter consumpsit. Moribus fuit dissolutus, & totus secularis, quippe qui die noctuq; nihil aliud q̃ conuiuia & voluptates in delicijs habere consueuit. Regularis disciplinæ obseruantiam, nec in se habuit, nec reformare in subditis curauit. Deniq; suspitione grauioris criminis non caruit, quia cortina viriorum cortinam trahere consueuit.

Ortus & vita huius abbatis.

Substantia monasterij dilapidatur.

MCCCI.

Cometes apparuit.

Anno Henrici abbatis 1. qui fuit dominicæ natiuitatis 1301. cometes in caelo apparuit, & secuta sunt multa mala, seditiones & opiniones bellorum in diuersis regionibus.

Wilhelmus episcopus Traiectensis occiditur.

Eodem anno 4. nonas Iulij, Wilhelmus episcopus Traiectensis, in bello ab inimicis suis occisus est: posteaquam Traiectensem ecclesiam annis ferme quinque in multis tribulationis & persecutionis turbinibus gubernasset, cui Guido canonicus & thesaurarius Leodiensis ecclesiæ succedens præfuit annis 16. vir per omnia magnificus, cuius fratres erant carnales, Botzardus episcopus Metensis, Ioannes episcopus Cameracensis, Ioannes comes Hollandiæ, & Florentius princeps Morianensis.

Henricus comes Lutzenburgensis.

Eodem quoque anno in die S. Mariæ Magdalena, Henricus comes Lutzenburgensis ciuitatem Treuerensem cum magna pugnatorum turba debellaturus exercitum retro ciuitatem iuxta ecclesiam S. Crucis locauit: omniaque in circuitu, villulas, domos, vineas, torcularia, pomeriaque desolauit vltierus progressurus, nisi omnipotens Deus meritis sanctorum suorum Treueris quiescentium, in ipsa nocte vndecima, posteaquam aduenissent, spiritum in eos vertiginis misisset, adeo vt sese mutuo percutientes fugerent, nomine persequente.

MCCCII.

Fridericus episcopus Spirensis obiit. Sibodo in episcopatu successit.

Anno Henrici abbatis 2. dominicæ autem natiuitatis 1302. quinto calendis Feb. obiit Fridericus de Bolandia episcopus Spirensis, & in monasterio Vrsidal Cisterciensis ordinis sepelitur, cui successit Sibodo de Lichtenberg, & præfuit annis 13.

Eodem anno Gerhardus archiepiscopus Moguntinus, Dietherus archiepiscopus Treuerensis, Henricus archiepiscopus Colonienfis, Rudolphus comes Palatinus Rheni,

Epistola

*Opera
Historia*